

Jakie kryteria musi spełnić państwo członkowskie UE chcąc przystąpić do strefy euro?

Kryteria konwergencji zostały określone w *Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* i polegają na osiągnięciu trwałej konwergencji nominalnej i prawnej. W szczególności obejmują one:

- **Fiskalne kryterium konwergencji**, stanowiące, że państwo członkowskie w momencie dokonywania oceny nie może być objęte procedurą nadmiernego deficytu (art. 126 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*).

Decyzję o nałożeniu tej procedury podejmuje Rada Ecofin w sytuacji, gdy faktyczny lub planowany deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych (ang. *general government*) w relacji do PKB przekracza wartość 3% lub dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wartość 60% PKB. Ocenia się przy tym trwałość wypełnienia kryterium, a w sytuacji przekroczenia wartości referencyjnej w przypadku deficytu: czy ewentualne jej przekroczenie ma charakter wyjątkowy i tymczasowy, a w przypadku długu: czy tempo zbliżania się do tego progu jest zadowalające.

- **Kryterium stabilności cen**, przewidujące, że średnia stopa inflacji w danym państwie odnotowana w ciągu jednego roku poprzedzającego badanie nie przekracza o więcej niż 1,5 punktu procentowego inflacji trzech państw członkowskich Unii Europejskiej o najbardziej stabilnych cenach.

Inflacja mierzona jest za pomocą 12-miesięcznej średniej wartości zharmonizowanego indeksu cen konsumpcyjnych (HICP) w stosunku do średniej wartości tego indeksu w bezpośrednio poprzedzającym okresie 12 miesięcy.

- **Kryterium stóp procentowych**, stanowiące, że w okresie jednego roku przed badaniem średnia nominalna długoterminowa stopa procentowa nie może przekraczać o więcej niż o 2 punkty procentowe średniej z analogicznych stóp procentowych w trzech państwach członkowskich o najbardziej stabilnych cenach.

- **Kryterium kursu walutowego**, wymagające uczestnictwa krajowej waluty w Europejskim Mechanizmie Kursowym (ERM II) przez co najmniej przez 2 lata.

Mechanizm ERM II polega na utrzymywaniu wahań kursu waluty względem euro w określonych granicach (+/- 15%) wokół pewnej ustalonej wartości (tzw. parytetu centralnego). W tym okresie nie może być dokonana dewaluacja parytetu centralnego w stosunku do euro na własny wniosek państwa członkowskiego. Aby kryterium zostało spełnione, na rynku walutowym w okresie poddanym ocenie nie mogą również wystąpić poważne napięcia.

- **Kryterium konwergencji prawnej**, obejmujące analizę zgodności ustawodawstwa krajowego z art. 130 i 131 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* oraz *Statutem Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego*.

Dotyczy ona głównie zgodności celów krajowych banków centralnych z celami Europejskiego Systemu Banków Centralnych (ESBC), niezależności krajowych banków centralnych, integracji krajowych banków centralnych z ESBC i Eurosystemem czy też jednolitej pisowni euro.

Dodatkowo, w związku z przeprowadzaną reformą instytucjonalną w strefie euro i Unii Europejskiej, od państw z derogacją, wymagane są dodatkowe dostosowania przed wprowadzeniem euro, w szczególności prawne i instytucjonalne (wprowadzone przez m.in. dwupak, *Traktat o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w Unii Gospodarczej i Walutowej*, przepisy związane z tzw. unią bankową). Podobnie, przystąpienie do niedawno utworzonego Europejskiego Mechanizmu Stabilności stanie się dodatkowym elementem procedury wejścia do strefy euro, co wiązać się będzie z wniesieniem stosownego wkładu kapitałowego.